

ТИСЯЧА
ОСЯЙНИХ
СОНЦЬ

Халед Госсейні

ТИСЯЧА ОСЯЙНИХ СОНЦЬ

Переклад з англійської *Романа Гардашука*

Львів
Видавництво Старого Лева
2025

УДК 821.111(73)

Г72

Copyright © 2007 by ATSS Publications, LLC

Халед Госсейні

Г72 Тисяча осяйних сонць [Текст] : роман / Халед Госсейні; переклад з англ. Романа Гардашука. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2025. — 512 с.

ISBN 978-966-448-485-2

«Тисяча осяйних сонць» — другий роман афгано-американського автора Халеда Госсейні, у якому переплітаються долі двох жінок на тлі страшних подій в Афганістані XX століття.

Маріям з раннього віку засвоїла, що як стрілка компаса завжди вказує на північ, так і звинувачувальний палець чоловіка завжди вказує на жінку. А ще, що жінкам потрібне в житті тільки одне вміння, якого не вчать у школі: *тагаммуль* — терпіння.

Маріям було лише п'ятнадцять, коли її відправили з села до Кабулу і змусили вийти заміж за набагато старшого Рашіда. Лайла зростає на сусідній вулиці, і, здавалося б, її чекає зовсім інша доля, адже її родина сучасна та прогресивна. Однак лихоліття війни руйнує все: мрії, надії, сподівання... Коли до влади остаточно приходять Талібан, життя людей перетворюється на безрадісне існування в голоді, насиллі та страху. Чи можливо серед тієї чорноти відшукати крихти щастя? Дивовижно, але любов здатна надавати неймовірної сили, вчить діяти за покликом серця, а часом і жертвувати собою, рятуючи інших. Любов дає насаги тривати у найважчих умовах із подиву гідним героїзмом.

УДК 821.111(73)

© Халед Госсейні, текст, 2007

© Роман Гардашук, переклад, 2025

© Слава Шульц, обкладинка, 2025

© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2025

ISBN 978-966-448-485-2 (укр.)

ISBN 9781594489501 (англ.)

Усі права застережено

*Ця книга присвячується Гарісові та Фарі,
нуру* моїх очей, і кожній жінці Афганістану*

* Нур (фарсі) – світло.

ЧАСТИНА ПЕРША

1

Маріям було п'ять років, коли вона вперше почула слово «гарамі»^{*}.

Це сталося у четвер. Мусило б статись, бо Маріям пам'ятала, що у той день вона була неспокійною і заклопотаною, так, як вона бувала лише четвергами, коли у колбі^{**} її навідував Джаліл. Щоб згаяти час до миті, коли вона нарешті з ним побачиться, розтинатиме високу по коліно траву галявини і махатиме йому, Маріям вилізла на стілець і зняла китайський сервіз своєї матері. Сервіз був єдиною реліквією, що матері Маріям, Нані, лишився від її власної матері, яка померла, коли Нані було два. Нана плекала кожну частину синьо-білого порцелянового начиння, витончений вигин чайникового носика, мальованих вручну зябликів,

^{*} Гарамі (від араб. «*ḥarām*», «релігійне табу») — позашлюбна дитина.

^{**} Колба (фарсі) — сільська хата. Імовірно, етимологічно пов'язане з «колиба», «халупа».

хризантеми та дракона на цукорниці, що мав віднаджувати лихо.

Ця цукорниця і вислизнула з Маріяминих пальців, впала на мостини *колби* та розбилася на друзки.

Коли Нана побачила цукорницю, обличчя її почервоніло, верхня губа скривилася, а обидва ока — незряче й зряче — рівно й незмигно втупилися у Маріям. Нана дивилась так люто, що Маріям злякалася, що джин знову увійде в її тіло. Але джин не з'явився; не цього разу.

Натомість Нана схопила Маріям за зап'ястки, підтягнула ближче і крізь зціплені зуби сказала:

— Ах ти ж незграбна мала *гарамі*. Отака мені нагорода за все, що я витримала. Незграбна мала *гарамі*, що трощить сімейні коштовності.

Того разу Маріям не зрозуміла. Вона не знала, що означало це слово, «*гарамі*», — «байстрючка». Не була достатньо дорослою, щоб прийняти несправедливість, зрозуміти, що винні ті, хто породжують *гарамі*, а не *гарамі* сама, чий єдиний гріх був у тому, що вона народилася. За тим, як Нана вимовила це слово, Маріям здогадувалась, що *гарамі* було чимось бридким і огидним, як комашня, як метушливі таргани, яких Нана постійно кляла і вимітала з *колби*.

Пізніше, підрісши, Маріям таки зрозуміла. Саме за тим, як Нана проказувала це слово — не вимовляла, а наче випльовувала на неї — вона зрозуміла всю його жалючість. Вона зрозуміла, що мала на увазі Нана: